

INDUSTRI PARK NYTT

INFORMASJONSAVIS FOR MO INDUSTRIPARK

NR1 - 2023

KARBONFANGSTPILOTEN OFFISIELT ÅPNET

Verdens første karbonfangstpilot for smelteverk ble offisielt åpnet i Mo Industripark 20. januar. Anlegget skal fange utslipp fra både Elkem og SMA Mineral, med teknologi levert av Aker Carbon Capture.

SIDE 12-14

- 4-5 Tilbyr elektronisk feltnmåling
- 6 Oda Tøndersen tar sats i 2023
- 7 Bevilges 11,5 millioner kroner
- 8-9 Millionbeløp til operasjonsrobot
- 10-11 Ny trafikkstrategi for industriparken

iteam
GLOBAL IT LOKALT

TESS
TEKNISK FAGHANDEL
TESS Mo Industripark • Tlf.: 75 12 67 50

SpareBank 1
NORD-NORGE

MO FJERNVARME
leverandør av miljøvennlig varme

ID REKLAME

Frost Kraftentreprenør

LEDER

IndustriparkNytt er en informasjonsavis for industri, næringsliv, og bedrifter tilknyttet Mo Industripark. Bedrifter som ønsker det, kan bli med som deltaker og bruke IndustriparkNytt som informasjonsavis.

Noe vi burde skrive om? Send tips til industriparknytt@mip.no

INFORMASJONSAVIS FOR DISSE BEDRIFTENE:

AGA Kantinedrift og Catering, Celsa Armeringsstål, Elkem Rana, Ferroglobe Mangan Norge, Goodtech, Harsco, Helse & Sikkerhet SA, ID Reklame, Inventum RTD avd. Mo, KIS Nord, Kunnskapsparken Helgeland, Kvarøy Smolt, Miljøteknikk Terrateam, Miras Solutions, Mo Fjernvarme, Mo Industripark, Mo Industritransport, Momek, Nemko Norlab, PricewaterhouseCoopers, Rana Gruber, Rana Industriterminal, Rana Utvikling, Sandberg Ildfast, Seatech Invent, Siemens, SMA Mineral, Svabo Industrinett, T.T. Kran og industrielt vedlikehold, TESS Rana, Testpartner, Østbø Rana

I REDAKSJONEN MO INDUSTRIPARK:

Ansv. utgiver: Arve Ulriksen og Kim-André Åsheim

Redaksjon: Benjamin Strøm Bøen og Kim-André Åsheim

Tekst, foto og design: Mo Industripark AS **Trykk:** ID Reklame

Tips kan sendes til: industriparknytt@mip.no

*Norge og distriktene trenger industrien.
Industrien trenger mer kraft raskt. Derfor
må vi gjøre mer av alt – raskere.*

Mo Industripark as

MER AV ALT – RASKERE

Som medlem av Energikommisjonen var det et stort øyeblikk da vår rapport ble overlevert til olje- og energiminister Terje Aasland i februar i år. Kommisjonen er ikke enige om alt, men én ting er vi helt enige om: Vi trenger mer fornybar kraft, og vi trenger den fort.

For et år siden oppnevnte regjeringen Energikommisjonen. Oppgaven vi fikk var å kartlegge energibehovene i årene framover og foreslå tiltak for økt energiproduksjon. Målet er fortsatt kraftoverskudd i framtida. Rapporten som ble lagt fram 1. februar fikk det talende navnet «Mer av alt – raskere».

Ser vi ut over det ganske land, så ser vi at industri- og kraftpolitikk også er distriktspolitikk. Tenk bare på kraft- og industrikommuner som Sunndal, Årdal og Bremanger. Eller Rana. Kraftunderskudd vil få store negative konsekvenser for industrien og de samfunnene de er en del av. Derfor blir jeg rett og slett oppgitt når jeg ser det i kommentarfeltene hevdes at vi ikke trenger mer kraft i Norge. Å ikke bygge ut mer kraft vil være gambling med lokalsamfunn i hele landet.

Jeg håper derfor at vi med Energikommisjonens rapport kan ha bidratt til å i alle fall rydde spørsmålet om økende kraftbehov til side, sånn at vi heller kan konsentrere oss om hvordan vi skal løse problemet og om hvordan den nye kraften skal fases inn. Her er selvsagt ikke Energikommisjonen helt enige. Men, som tittelen på rapporten peker på, var vi likevel enige om at vi trenger mer kraft.

Det aller mest miljøvennlige tiltaket er energisparing og energigjenvinning. Dette er et undervurdert felt mener jeg. I Mo Industripark gjenvinner vi hvert år over 0,4 TWh energi, for eksempel restvarme som går til fjernvarme, eller gjenbruk av CO₂-gass. For å sette tallet i perspektiv: 0,4 TWh tilsvarer strømforbruket til 25.000 husholdninger. Det er mye, men Mo Industripark vil mer: Vårt mål er å øke energigjenvinningen med 50 prosent.

Dessverre er gjenvinning og sparing av energi ikke nok. Halvparten av Norges energiforbruk er fossil. Den fossile energien må enten erstattes av fornybar energi eller så må CO₂-utslippene fanges. Begge deler krever energi, og den må være fornybar om vi skal klare klimamålene. Å erstatte så store mengder fossil energi bare med energisparing, tror jeg de fleste forstår vil være urealistisk.

For å nå klimamålene må det altså produseres mer fornybar energi. Og det må skje raskt, av to grunner: Vi skal kutte utslippene med 55 prosent innen 2030. Og Norge må bygge opp en industri som kan sikre eksport, velferd og bosetting i distriktene. Da må vi gripe de mulighetene vi har foran oss nå, for det er nå industritogene går.

I Nasjonalbudsjettet for 2023 står det at investeringene i oljesektoren i Norge kommer til å falle fram mot 2030. Etter

det blir fallet «ganske bratt», som det står formulert. Skal vi sikre eksportinntekter for framtida må vi selvsagt bygge opp en industri som kan ta over en del av den viktige rollen som petroleumssektoren har hatt i norsk økonomi. Alternativet er at vi blir mye fattigere.

Men det er en enda mer nærliggende grunn til at vi må satse på industrien enn hva landet skal eksportere etter 2030. Statistikken for Nord-Norge viser at vi blir både færre og eldre i landsdelen. Mens Norge som helhet vokste med 1,2 millioner mennesker i perioden 1986 til 2022, har befolkningen i Nordland gått ned. I tillegg blir vi eldre. Det er nå flere over 60 år i fylket enn under 20 år.

Så kan man selvsagt mene at dette ikke er et problem, eller at det ikke er så viktig om Nord-Norge sakte, men sikkert forvandles til et slags museum. Tre av utvalgsmedlemmene, Berit Tennbakk, Silje Ask Lundberg, og utvalgsleder Lars Sørgård, gikk sågar ut i en kronikk i Dagens Næringsliv nylig og skrev at verden riktignok trenger ny grønn industri, men «for klodens klima er det uviktig om den kommer i Norge eller i et annet land.»

Det utsagnet er jeg uenig i. Det er selvsagt at vi som industrinasjon har både kompetanse og kapital som vi må bruke til omstilling. For ikke å nevne vårt klimaansvar som et oljeproduserende land. Eller at om vi sakker ned omstillingen, så bidrar vi jo ikke til at verden omstiller seg raskere. Tvert imot. Men selv om det hadde vært det samme for jordens klima hvor det bygges grønn industri, så er det jo langt fra likegyldig for Norge hvor den grønne industrien bygges.

For det første: Hvilken annen næring har potensial i seg til å skape så stor befolkningsvekst i distriktene? Oppdrettsnæringa er viktig og har virkelig snudd utviklingen flere steder, som på Lovund. Men dette snur dessverre ikke trenden for et helt fylke. Det er det bare industrien som kan gjøre, kombinert med oppbygginga av attraktive byer. Her går industrien i Mo i Rana foran som et godt eksempel.

For det andre: Industriproduksjonen i Norge har gått ned. Vi hadde hatt handelsunderskudd om det ikke hadde vært for oljenæringa. Hvordan skal vi finansiere en aldrende befolkning i framtiden? Nok en gang er det industrien som sitter med nøkkelen.

Og da er vi tilbake til utgangspunktet for det hele. Norge og distriktene trenger industrien. Industrien trenger mer kraft raskt. Derfor må vi gjøre mer av alt – raskere.

Yrkeshygieniker Karianne Haukland ved Helse & Sikkerhet.

HELSE & SIKKERHET TILBYR NÅ ELEKTROMAGNETISK FELTMÅLING

Nylig mottok Helse & Sikkerhet en elektromagnetisk feltmåler. Med denne kan de forebygge skader ved å kartlegge elektromagnetiske felt som kan utgjøre en helserisiko, ikke minst for gravide eller personer med pacemaker.

FOREBYGGENDE ARBEID

Mange av tjenestene Helse & Sikkerhet tilbyr innebærer kartlegging og forslag til tiltak for å forbedre helse, sikkerhet og arbeidsmiljø. Selv om det ikke finnes dokumentasjon på langtidseffektene ved å oppholde seg i elektromagnetiske felt, er dette en tjeneste som har blitt etterspurt i bedriftene ut fra tankegangen om «bedre fører var».

– Det er forsket mye på elektromagnetiske felt, men man vet veldig lite om de langsiktige effektene på kroppen. Det er ikke dokumentert hva langtidseffektene kan være, og det er derfor lurt å minimere potensielle langtidseffekter ved å kartlegge den elektromagnetiske strålingen, forteller yrkeshygieniker Karianne Haukland ved Helse & Sikkerhet, som for øvrig startet i august i fjor etter fullført mastergrad i juni.

Derfor har Helse & Sikkerhet kjøpt inn en elektromagnetisk feltmåler som kan brukes til å få en helhetlig kartlegging av bedrifter, og dermed komme med tiltak hvis nivåene er for høye.

– Noen av fordelene ved en slik kartlegging er at en bidrar til å fjerne mulige risikofaktorer, og at arbeidstakere kan være sikre på at arbeidsgiver gjør det de kan for at folk skal være trygge og ha et godt arbeidsmiljø, sier Haukland.

VERDEN ER MER ELEKTRONISK

Bakgrunnen for innkjøpet av den elektroniske feltmåleren er at man i større grad enn før blir utsatt for stråling i en verden som stadig blir mer trådløs, elektronisk og digitalisert. Dermed er det større sannsynlighet for at vi over tid oppholder oss i områder hvor det kan være sterk elektromagnetisk stråling.

– Vi har gått til innkjøp av denne elektromagnetiske feltmåleren for å være fremoverlent, for å kunne tilby alle mulige verktøy for å kartlegge og minimere risiko på arbeidsplasser, forteller Haukland.

– Vi kartlegger hva man blir utsatt for og kommer med reduserende tiltak hvis det er for høye verdier. Vi har med dette siste tilskuddet alle typer verktøy for å kartlegge ting i bedrifter, sier Haukland.

ELEKTROMAGNETISK FELTMÅLER

Den elektromagnetiske feltmåleren er av typen Wavecontrol SMP2 og måler elektriske og magnetiske felt gjennom en probe som er festet ytterst på måleren. Man bruker forskjellige prober avhengig av hva man skal måle.

– Proben som vi bruker kan måle lav og høy frekvens opp mot 200 prosent over lovlig verdigrænse, og kan måle et frekvensspekter på

Den elektromagnetiske feltmåleren er av typen Wavecontrol SMP2 og måler elektriske og magnetiske felt gjennom en probe som er festet ytterst på måleren.

1-400kHz. Selve feltmåleren kan måle høyere og andre typer stråling. Målingene vises i volt per meter og i mikrottesla, forteller Haukland.

Med denne måleren kan Helse & Sikkerhet kartlegge elektromagnetiske felt i hvilken som helst bedrift, etter en befaring og kartlegging over hvor det skal måles.

STOR INTERESSE

Helse & Sikkerhet har allerede vært ute til sine første kunder for å kartlegge elektromagnetisk stråling, og det er flere som er interesserte.

– Vi var hos Celsa allerede i desember og tok de første målingene. De er de første som har tatt denne tjenesten i bruk og fått målt noen områder for elektromagnetisk stråling, sier Haukland.

– Det er flere som har vist interesse og det blir nok en god del målinger fremover, legger hun til. Bedrifter ønsker vanligvis å kartlegge hvor det er sterke

elektromagnetiske felt. Man finner disse ved å måle rundt kilder eller områder hvor man mistenker høye verdier. Da finner man en verdi som man kan bruke til å si noe om eksponeringen man blir utsatt for.

– Man bør ikke oppholde seg så lenge i disse områdene, spesielt ikke hvis man er gravid, og personer med pacemaker skal ikke være i nærheten i det hele tatt. En slik kartlegging er veldig bra for bedrifter som ønsker å vite alle risikofaktorer ved en arbeidsplass, så det er godt HMS-arbeid, sier Haukland.

Med en rask utvikling med mye som blir trådløst, elektronisk og digitalisert kan det være lurt med jevnlig målinger.

– Hvis en måling er langt under grenseverdier så kan man ta en ny måling etter fem til ti år, men det avhenger av endringer. Det vi anbefaler er å gjennomføre jevnlig målinger så man har bedre oversikt og kontroll, avslutter Haukland.

Motorsportutøver Oda Tøndersen.

ODA TØNDERSEN TAR SATS I 2023

Etter et lite uhell på banen, hvor tommelen ble skadet, er Oda Tøndersen nå klar for å satse videre. Med støtte fra foreldrene og sponsorer ser hun nå fram til et nytt fartsfylt år.

Da Oda skulle lande etter et hopp med motorsykkelen på banen tidligere i år, fikk tommelen seg en smell og en sene røyk. Konsentrert som hun var om å fullføre løpet, merket hun likevel ikke at noe hadde gått galt før etterpå. Men da var det til gjengjeld full stopp med kjøring for en stund.

I september var hun tilbake på sykkelen. Det ble treningsopphold både i Italia og Spania i løpet av høsten.

– Vi startet turen i et område omtrent en time fra Milano. Der er det 4-5 ulike baner innenfor 30 minutters kjøring. Det var drømmeforhold på banene men jeg måtte begynne litt forsiktig, siden det var lenge siden jeg hadde kjørt, sier Tøndersen. – Etter en uke i Italia satt vi kursen mot Spania. I Spania er det litt annen type baner enn i Italia. De er hardere og tyngre å kjøre på. Det ble en mental omstilling, og enda større

fysisk utfordring. Etter halvannen uke her kjente jeg at treningsutbyttet har vært veldig bra, både teknisk og formmessig, sier hun.

Vi møtte henne hos Tess i industriparken, hvor hun hadde stilt ut sin nye 125-kubikk som hun etter hvert skal ta i bruk. Sammen med moren Nina gledet hun seg over å kunne sette i gang en ny sesong. Romjula skulle heller ikke tilbringes på sofaen akkurat. Planen var nemlig et treningsopphold i Barcelona.

– Målet er å gjøre de kjørefrie periodene så få og korte som mulig inn mot sesongen 2023. Da skal jeg på nytt gå på med friskt mot og satse på å få kjørt en del internasjonale løp, sier hun.

Hovedfokus for 2023 blir EM, i tillegg til NM dersom løpskalenderen og økonomien tillater det.

MOMEK TAPPINGMATE AS BEVILGES 11,5 MILLIONER

MOMEK TappingMate AS har fått 11,5 millioner fra Norges Forskningsråd til utvikling av en autonom robotisert løsning for tapping av metall i smelteverk.

Dette er den største tildelingen av innovasjonsmidler til et MOMEK-selskap noensinne.

– Vi har fått 11,5 millioner kroner fra Forskningsrådet til et prosjekt på totalt 23 millioner. Dette er den største tildelingen av innovasjonsmidler til et MOMEK-selskap noensinne og en stor prestasjon, sier daglig leder i Momek TappingMate AS, Bjørn Audun Risøy.

MOMEK og partnerne konkurrerte med 106 andre konsortier om innovasjonsmidler, og kom dermed igjennom et trangt nåløy.

– Jeg vil berømme og takke MOMEK-kolleger og våre medspillere

ELKEM, Pioneer Robotics, SINTEF, Applica og Kunnskapsparken Helgeland for unikt samarbeid og strålende prestasjon, sier Risøy.

TappingMate er en radikalt ny løsning for tapping av flytende metall fra smelteovner ved bruk av avansert robot med ulike verktøy, maskinsyn, sensorikk og annet automasjonsutstyr.

Løsningen utvikles og testes i industrielt miljø hos MOMEK og Elkem Rana. Innovasjon Norge, Regionalt Forskningsfond Nordland og Forskningsrådet støtter ulike deler av satsingen.

– Dersom satsingen lykkes, vil vi bidra til en enda mer attraktiv og bærekraftig prosessindustri, avslutter Risøy.

F.v.: Kirurgisk overlege Johanne Amundsen og Tobias Thorkildsen ved Helgelandssykehuset Mo i Rana. Her foran en maskin som brukes for å øve på kikkhullskirurgi.

MIP-KONSERNET ØNSKER Å BIDRA MED MILLIONBELØP TIL OPERASJONSROBOT

Helgeland Sykehusaksjon hadde 1. februar et informasjonsmøte om planene om å samle inn penger til en operasjonsrobot til Rana sykehus. MIP-konsernet ønsker å bidra med millionbeløp dersom flere i næringslivet stiller med betydelige beløp.

Mo Industripark-konsernet har allerede gått inn med 100 000 kroner til operasjonsrobot, og økonomidirektør Eva Monica Hestvik annonserte på informasjonsmøtet at det kan bli aktuelt å gå inn med et millionbeløp dersom flere bedrifter stiller med betydelige beløp til operasjonsroboten. Initiativtagere i Helgeland Sykehusaksjon, Bjørn Selfors, Eivind Fredriksen og Ernst Johan Dahle, var godt fornøyde med de positive signalene.

– Vi er veldig glade for at Mo Industripark går foran i denne saken. Det hjelper til med å få ballen til å rulle. I tillegg har vi allerede samlet inn rundt en million kroner fra enkeltpersoner på Helgeland. Dette har vekket et enormt engasjement hos folk, sier en entusiastisk Selfors.

Bakgrunnen for engasjementet er et ønske om å kjøpe inn en flunkende ny operasjonsrobot til Rana sykehus. Saken ble omtalt i Industriparknytt nummer 2 – 2022.

– Det betyr mye for Helgeland og ikke minst Helse Nord at de får en slik robot til stede. Da vil flere leger gjennomføre operasjoner med den. Det er pasientfremmende og absolutt til det bedre for pasienten, sier Selfors.

MÅ PLASSERES VED RANA SYKEHUS

Momek stilte opp med kantine og servering til møtet, og både Momeks Wiggo Dalmo og Eva Monica Hestvik fra Mo Industripark understreket at det ville være positivt om bedriftene i industriparken kunne stå sammen om en finansiering av roboten. I tillegg signaliserte også ordfører Geir Waage at det er aktuelt for Rana kommune å gå inn med midler.

– Vi håper at så mange som mulig av bedriftene i industriparken kan stå sammen om å bidra til finansiering av operasjonsrobot, sier Hestvik. – Det å få en operasjonsrobot på Helgeland er viktig for rekruttering til Helgelandssykehuset, for å styrke et allerede godt fagmiljø og et bedre pasienttilbud. Med alle de fordelene en operasjonsrobot vil gi til industrien, samfunnet og hele Helgeland, er vi veldig glade for at vi kan være med å bidra, forteller Hestvik.

Hestvik er samtidig tydelig på at det er en klar betingelse for den økonomiske støtten.

– Denne roboten må være på sykehuset i Mo i Rana om vi skal bidra, slår hun fast.

Økonomidirektør i Mo Industripark AS, Eva Monica Hestvik.

Kirurgisk overlege Tobias Thorkildsen ved Helgelandssykehuset Mo i Rana.

Ordfører Geir Waage i Rana Kommune.

BEDRE FOR PASIENTER OG SAMFUNNET

Det er mange fordeler ved å ha en operasjonsrobot, blant annet fordi den kan brukes innen mange typer inngrep og operasjoner og gjør mindre inngripen i kropp og indre organer. Overlege i kirurgi Tobias Thorkildsen la fram saken sammen med kirurg og kollega Johanne Amundsen, og fortalte at prosjektet er viktig for både pasienter, rekruttering og samfunn:

– Ved bruk av operasjonsrobot kommer pasienten seg raskere og oftere tilbake til vanlige funksjon. Det betyr mindre lidelse, færre eller kortere

sykemeldinger og en friskere befolkning, sa Thorkildsen.

FOLKEMØTE 6. MARS 2023

Sykehusaksjonens Bjørn Selfors annonsert også et nytt folkemøte om saken på Meyergården 6. mars klokken 18:

– Det blir et folkemøte 6. mars, og det skal holdes i på Meyergården. Det blir stort. Der skal roboten presenteres for folket i Rana og på Helgeland, meddeler Selfors.

FAKTA OM OPERASJONSROBOT

- Robot-assistert kirurgi, som det heter, er en videreutvikling av kikkhullsoperasjoner.
- Bedre kontroll fører til mindre blødning, raskere utskrivelse, bedre resultat og mindre smerter for pasientene.
- Av inngrep som i dag gjøres på Helgeland finner vi fordelene innenfor blant annet kvinnesykdommer (gynekologi), større brokk-kirurgi og tarmkirurgi (med og uten kreft).
- Helse Nord har lange ventelister med pasienter og plager som løses best med robot. Med robot plassert på Mo, kan fagmiljøet bidra til behandling av pasienter i hele Helse Nord.
- Tilgang til ny teknologi er svært attraktivt å jobbe med for helsepersonell.

NY TRAFIKKSTRATEGI FOR INDUSTRIPARKEN

I høst satte eiendomsavdelingen i Mo Industripark AS i gang et prosjekt for å forbedre trafikkflyten i industriparken. En automatisk trafikk teller ble montert og rådgivere ble engasjert. Målet er en helhetlig trafikkstrategi for parken.

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Bakgrunnen for prosjektet er nye etableringer og vekst som medfører et økt trafikkbilde. I et allerede komplisert trafikkbilde med både myke trafikanter og store maskiner er det viktig med solid infrastruktur.

– Det er et komplisert trafikkbilde i parken og MIP må derfor finne gode løsninger som legger til rette for en god trafikkflyt for folk og varer, samt sikre en forsvarlig forvaltning av infrastrukturen, forteller forretningsutvikler i Mo Industripark AS, Fredrik Lundestad.

TRAFIKKTELLING

For å kartlegge trafikken i parken har det blitt satt opp en automatisk trafikk teller ulike steder som registrerer antall kjøretøy som passerer, og størrelsen på disse.

– Trafikk telleren kan skille mellom sykler, biler, lastebiler, store maskiner og så videre. Den har vært montert flere steder i parken for å få en total oversikt over trafikkbildet. Det innebærer både kjøremønster og mengde trafikk, sier Lundestad.

PARTER I PROSJEKTET

Prosjektet er i bunn og grunn en studie av trafikkbildet i parken, og det har derfor vært viktig å finne samarbeidspartnere med riktig kompetanse.

– Det er Asplan Viak som har fått oppdraget. De har trafikk rådgivere, veiplanleggere og arealplanleggere som alle har viktig kompetanse for å kunne utføre et slikt prosjekt. De har eksperter på mobilitet, svingradiuser og tekniske krav til vei, og reguleringsarbeid, forteller prosjektstøtte i Mo Industripark AS, Thomas Wirthgen.

En av mange store kjøretøy som kjører rundt i industriparken.

Denne trafikk telleren har vært montert flere steder i industriparken for å få en total oversikt over trafikkbildet.

Forretningsutvikler i Mo Industripark AS, Fredrik Lundestad.

Prosjektstøtte i Mo Industripark AS, Thomas Wirthgen.

– De har blitt utfordret på å være litt kreative når de skal finne gode løsninger som passer industriparken som helhet. Men det viktige her er at transporten kommer seg fram samtidig som at de som er på veien er trygge, forteller Wirthgen.

TRAFIKKSTRATEGI

Prosjektet skal resultere i en trafikkstrategi for industriparken som MIP skal kunne bruke for å tilpasse og forbedre trafiksikkerhet og sikre trafikkflyt i parken.

– Vi skal gjøre det tryggere og sikrere for alle trafikanter og sørge for sikker flyt av varer og tjenester. Strategien skal kort oppsummert sørge for at trafikken ikke stopper opp. Det kommer mange nye arbeidsplasser i parken og det kommer til å bli mer trafikk, så vi må sørge for at veinettet har tilstrekkelig kapasitet, sier Wirthgen.

Det poengteres at MIP er helt i starten av prosjektet og at flere vil involveres etter hvert.

– I løpet av prosjektet vil bedrifter i parken få mulighet til å komme med sine innspill til trafikkstrategien, avslutter Wirthgen.

KARBONFANGSTPILOTEN OFFISIELT ÅPNET

Den 20. januar klippet statssekretær i Olje- og energidepartementet Amund Vik over snoren utenfor Aker Carbon Capture sin mobile testenheter for karbonfangst. Med det ble verdens første karbonfangstpilot for smelteverk offisielt åpnet i Mo Industripark, et anlegg som skal fange utslipp fra både Elkem og SMA Mineral.

Den mobile testenheter, levert av Aker Carbon Capture, skal både fange utslipp fra Elkem og SMA Mineral. Pilotanlegget er allerede tilkoblet Elkem Rana, som produserer ferrosilisium og mikrosilika. Dette er faktisk første gang i verdenshistorien at karbonfangst testes i produksjonen av ferrosilisium. Senere skal den kobles til SMA Mineral, som produserer kalkprodukter. At utslippsrensing fra to ulike lokasjoner testes, er også unikt.

Karbonfangstpiloten skjer innenfor CO2 Hub Nord, som er et samarbeid mellom Mo Industripark, Elkem, SMA Mineral, SINTEF, Alcoa, Celsa Group, Ferroglobe PLC, Norcem AS, NorFraKalk AS, ACT Cluster og Aker Carbon Capture. Pilotprosjektet har også fått økonomisk støtte fra Gassnova. Med en fullskala fangst, har deltakerbedriftene til sammen identifisert bortimot 2 millioner tonn fangbart CO2. Det tilsvarer en sjettedel av norsk industris klimagassutslipp, og 4 prosent av Norges totale utslipp.

Sammen med over 60 inviterte gjester til Mo Industripark, var statssekretær Amund Vik i Olje- og energidepartementet til stede og holdt et innlegg om viktigheten av karbonfangst og hvordan regjeringen støtter opp om arbeidet. Seremonien og samtalen ble

ledet av adm.dir. i Sintef Alexandra Bech Gjörv. Helge Aasen (adm. dir. Elkem), Valborg Lundegaard (adm.dir. Aker Carbon Capture), Svante Fielding (adm.dir. SMA Mineral) og Arve Ulriksen (adm.dir. Mo Industripark) var også blant dem som deltok med innlegg under seremonien.

– Det er ingen tvil om at vi trenger karbonfangst og lagring og bruk (CCUS) for å nå våre klimamål. Vi trenger CCS til den industrien som det ellers er vanskelig å unngå utslipp fra for å beholde industriarbeidsplasser i Europa. Denne piloten vil gi viktig læring relatert til CO2-fangst i metallindustrien, og vil bli en viktig hub for andre selskaper i industriparken som vil teste karbonfangstteknologi, sier Amund Vik.

Adm.dir. i Mo Industripark Arve Ulriksen sa på åpningsseremonien at karbonfangst er en perfekt match for Mo Industriparks visjon om å være en grønn industripark i verdensklasse.

– Mo Industripark er en av Norges største industriparker, med en rekke ulike aktører tilstede. Dette gjør det mulig for industrien her å få synergieffekter og være en del av en sirkulærøkonomisk

F.v.: Helge Aasen (adm.dir. Elkem), Valborg Lundegaard (adm.dir. Aker Carbon Capture), Svante Fielding (adm.dir. SMA Mineral), Amund Vik (statssekretær Olje- og energidepartementet, Ap) og Alexandra Bech Gjorv (adm.dir. Sintef).

F.v.: Anne Marit Post Melby (Zero) og Stein Lier Hansen (Norsk Industri)

F.v.: Monica Paulsen (Arctic Cluster Team), Helge Aasen (Elkem), Alexandra Bech Gjorv (Sintef), Geir Waage (ordfører i Rana kommune), Amund Vik (statssekretær Olje- og energidepartementet), Roy Vardheim (Gassnova), Valborg Lundegaard (Aker Carbon Capture), Rune Jensen (Sintef Helgeland), Arve Ulriksen (Mo Industripark), Susanne Nævermo Sand (Celsa), Svante Fielding (SMA Mineral), Benoist Ollivier (Ferroglobe), Glenn Bekkeli (NorFraKalk), Linda Helén Haukland (Nordland fylkeskommune) og Roy Hammer (Alcoa Mosjøen).

industriell klynge. Denne piloten, hvor det skal fanges utslipp fra to ulike lokasjoner samtidig, er et godt eksempel på mulighetene i Mo Industripark, sier Ulriksen.

Aker Carbon Capture har levert pilotanlegget, og adm.dir. Valborg Lundegaard var også til stede under seremonien.

– Den mobile testenheten ble bygd i 2008 og har blitt kontinuerlig oppgradert i tråd med våre siste teknologiske nyvinninger. Aker Carbon Capture kan derfor tilby kundene våre en unik mulighet til å teste teknologien vår på deres områder, og redusere risikoen i forkant av en mulig fullskala implementering. Det er virkelig stort å offisielt sette i gang dette prosjektet i dag med alle våre partnere i Rana, sier Lundegaard.

Elkems fabrikk i Mo Industripark ble etablert i 1989 og har i dag rundt 140 ansatte. De produserer spesialiserte ferrosilisiumprodukter og mikrosilika basert på fornybar kraft.

– Elkem er veldig glade for å være en del av denne piloten. Verden trenger mer metaller og andre materialer for å lykkes med det grønne

FLYBUSS MO I RANA

Gjeldende fra 1.november 2022

Mandag-Fredag:

	WF 746*	WF 767	WF 770	WF 772	WF 775	WF 777	WF 778	WF 779
Jernb st	05:45	08:35	10:15	12:30	15:25	17:45	19:15	
Sykehuset	***	***	***	***	***	***	***	
Røssvoll	06:10	09:00	10:45	13:00	15:55	18:15	19:45	
Fra flypl ca		09:25	11:10	13:20	16:15	18:40	20:10	23:00

Lørdager:

	WF 770*	WF 775*	WF 772	WF 775	WF 777	WF 778	WF 779
Jernb st	10:15	15:25	12:30	15:25	17:45	19:15	
Sykehuset	***	***	***	***	***	***	
Røssvoll	10:45	15:55	13:00	15:55	18:15	19:45	
Fra flypl ca		16:20	13:20	16:20	18:40	20:10	23:00

Søndager:

* Ruter merket * er kjøres på behov og må bookes på forhånd, kl. 21:00 dagen før.

*** Passeres uten tidsangivelse.
Avgang fra flyplassen så snart bagasjen er kommet.

RUTE TRASE: Busstasjonen, O.T.Olsensgt, CC Helma Hotell, Scandic Meyergården nedsiden, L.Meyers gate, Nordl vn, Sagbakken, Ranenget og om sykehuset til Flyplassen.

Søndre gate og Midtre gate hentes på forespørsel.

Pris pr pers. kr. 160,-.

Tlf + 47 971 44 444

HTS
Helgeland Transport Service

F.v.: Roy Vardheim (Gassnova), Jan Gabor (Mo Industripark), Hilde Hope Rydsaa (Arctic Cluster Team / Kunnskapsparken Helgeland)

Statssekretær Amund Vik (Olje- og energidepartementet, Ap).

Samtale i pausen.F.v. Christina Abildgaard (Norges Forskningsråd) og Alexandra Bech Gjörv (Sintef)

skiftet, men vi trenger også å oppnå lavere CO₂-utslipp. Karbonfangst kan potensielt bidra betydelig til at vårt globale veikart for nullutslipp, samtidig som vi øker produksjonen som trengs til det grønne skiftet. Samtidig er Elkem avhengig av våre "stakeholders" for å muliggjøre grønn teknologi på industriell skala. Dette er grunnen til at vi er svært fornøyd med det gode samarbeidet mellom flere partnere i dette prosjektet, og vi vil følge nøye med på resultatene fra dette prosjektet, sier adm.dir. i Elkem Helge Aasen.

Pilotprosjektet er en del av et større forsknings- og utviklingsprosjekt, CO₂ Hub Nord. Mo Industripark er prosjekteier og Sintef er prosjektleder. Prosjektet har også fått finansiering fra Climit Demo (Gassnova). Hovedmålet er å verifisere teknologien på faktiske industrielle avgasser fra smelteverk og andre industrielle prosesser, for å forberede et fullskala karbonfangstanlegg.

Gjennom utvikling og verifisering av ny teknologi for karbonfangst,

akselererer CO₂ Hub Nord innovasjon og industrialisering av verdikjeden for karbonfangst, lagring og bruk (CCUS). Industrialisering av denne teknologien er ansett som en viktig bidragsyter for å redusere CO₂-utslipp og levere på globale utslippsmål.

Åpningsseremonien foregikk i Elkems lokaler i Mo Industripark, før de 60 gjestene ble fraktet ned til Aker Carbon Captures pilotanlegg, og statssekretær Vik kunne klippe over den symbolske snora foran anlegget. Etter en omvisning med buss i Mo Industripark, fortsatte dagen med en panelsamtale i Vitensenter Nordland med blant andre Norsk Industris adm.dir. Stein Lier Hansen, forbundsleder i Industri Energi Frode Alfheim, områdedirektør for bærekraftig samfunnsutvikling i Norges forskningsråd Christina Abildgaard og Gassnovas direktør Roy Vardheim. Arrangementet ble gjennomført av Arctic Cluster Team, med stødig møteledelse av Hildrun Hope Rydsaa fra Kunnskapsparken Helgeland.

Prosjektledelsen i CO₂ Hub Nord.

F.v.: Jan Gabor (MIP), Ragnhild Jansen (Elkem), Mette Stenseng (ACC), Karl Anders Hoff (SINTEF Industri), Eli Hunnes (SINTEF Helgeland).

JUBILANTER

60år

ERNST GJESBAKK
Miljøteknikk Terrateam
14/02/1963

50år

ROGER LARSEN
Mo Industritransport
25/02/1973

MORTEN MYRÅS
Rana Gruber
25/02/1973

40år

STIAN STEFFENSEN NESHAGEN-CELIUS
Elkem
04/02/1983

30år

INGA TETMO JULIUSSEN
Mo Industripark AS
13/01/1993

JUBILEUM

ANSATT 25 ÅR I SAMME BEDRIFT

20.01 **CATO DÅBAKK**, Svabo Industrinett AS

01.02 **TERJE LILLEBJERKA**, Mo Industripark AS

STRESS NED OG LAD OPP

I TAKT MED NATUREN PÅ HELGELAND

helgelandkraft.no

 **HELGELAND
KRAFT**
Strøm fra verdens vakreste kyst

Vi setter stor pris på tips og innspill om saker du vil vi skal skrive om.

Innspill og tips kan sendes til industriparknytt@mip.no